

УДК 633.63.631.531.12

ГЛЕВАСЬКИЙ В.І., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ НАСІННЯ

Посівні якості-схожість, одноростковість, вихід посівних фракцій, маса 1000 плодів і власне насіння багато в чому залежить від таких факторів: біологічних властивостей гібрида закладених селекціонером, рівня агротехніки і ґрунтово-кліматичних умов вирощування насіння, а також якості підготовки насіння на насінневих заводах.

Метою досліджень було вивчення біологічних особливостей та формування врожаю гібрида буряків цукрових створеного на цитоплазматичній чоловічостерильній основі залежно від технології підготовки насіння різних фракцій в конкретно ґрунтово - кліматичних умовах. Досліди з визначення посівних якостей і продуктивних властивостей дражованого та інкрустованого насіння різних фракцій ЧС гібриду буряків цукрових залежно від технології підготовки проводили в 2013-2014 рр. у лабораторних та польових умовах навчально-наукового дослідного центру БНАУ. У польових дослідях облікова площа ділянки становила 25 кв. м., повторність – чотириразова.

Дослідження проводили, використовуючи насіння триплоїдного гібрида буряків цукрових «Олександрія».

Схема досліду включала наступні варіанти: 1) протруєне насіння - (контроль), 2) інкрустоване насіння(фракція 4,5-5,5 мм), 3) інкрустоване насіння (фракція 3,5-4,5 мм), 4) дражоване насіння (фракція 3,0-3,5 мм), 5) дражоване насіння (фракція 3,6-4,0 мм), 6) дражоване насіння (фракція 4,0-4,5 мм).

Доведено, що якість насіння залежить від розміру технологічних фракцій.

Встановлено, що плоди діаметром 3,0-3,50 мм навіть за високої енергії проростання і лабораторної схожості за нестачі вологи в ґрунті у весняний період дають ни зьку схожість, в подальшому зріджені посіви і як наслідок-низьку продуктивність буряків.

Підготовка дражованого (фракції 3,6-4,0; 4,0-4,5 мм), і інкрустованого (фракції 4,5-5,5; 3,5-4,5 мм) насіння гібрида буряків цукрових створеного на цитоплазматичній чоловічостерильній основі з використанням сукупності результатів досліджень забезпечує лабораторну схожість, вирівняність і одноростковість-на рівні 90% і вище, польову схожість – 72-81%, збір цукру – 7,4 – 8,7 т/га.

Розрахунки економічної ефективності вирощування цукрових буряків за сівби дражованого та інкрустованого насіння свідчить про велику різницю в прибутку від здачі коренеплодів залежно від розміру фракцій. Аналіз показників економічної ефективності використання для сівби цукрових буряків великих фракцій свідчить не лише про підвищення продуктивності культури, а і про підвищення економічної ефективності.